

Årsrapport 2008



NAVIAIR

Air Navigation Services

Beretning

Resultater i 2008

Naviairs trafikafvikling har i 2008 ikke været fuldt tilfredsstillende. Indkøringen af et nyt flyvekontrollsystem i starten af året tog længere tid end forventet. Problemerne var centreret om kontrolcentralen. Først på grund af udfordringer med det tekniske system og efterfølgende hen over sommeren på grund af mangel på flyveledere. Det medførte, at Naviair ikke som vanligt kunne levere den efterspurgte kapacitet. I løbet af efteråret blev trafikafviklingen dog normaliseret således, at trafikken fra og med oktober blev afviklet uden forsinkelser.

Samtidig kan det nye flyvekontrollsystem betegnes som teknisk stabilt. Med systemet har Naviair sikret, at der langsigtet kan leveres en sikker og effektiv flyvekontrol som kan imødekomme efterspørgsel efter øget kapacitet på lang sigt, således som det forventes i de internationale prognoser fra EUROCONTROL, hvor den aktuelle krise i luftfarten blot forventes at udskyde en fortsat langsigtet vækst i lufttrafikken.

Sikkerheden var gennem hele året på et tilfredsstillende niveau.

2008 blev et svært år for luftfartsbranchen med nedgang i indtjeningen og for mange selskabers vedkommende markante reduktioner i antallet af flyafgange. Da der er en direkte sammenhæng mellem Naviairs indtjeningsgrundlag og antallet af flyveoperationer i dansk luftrum har opbremsningen i branchen påvirket Naviair negativt med en betydelig indtægtsnedgang i forhold til forventningerne som følge af nedgangen i antallet af operationer.

I tidligere prognoser har EUROCONTROL konstant forudsagt en betydelig stigning i en-route trafikken, et uændret antal operationer på Københavns Lufthavn og en stigende trafik i Billund Lufthavn i 2008. Disse prognoser har vist sig at være alt for positive. Krisen i luftfarten og effekten af opbremsningen i trafikken har tilmed vist sig at ramme særlig hårdt i Danmark. På baggrund af de internationale prognoser forventede Naviair ved årsrapporteringen for 2007 et regnskabsmæssigt overskud på 0,7 mio. kr. for 2008.

Til trods for øgede indtægter fra trafikken på lufthavnene i København og Billund, har indtægtstab på faldende en-route trafik medført, at Naviair i 2008 samlet fik et underskud på 35 mio. kr.

Antallet af flyvninger i Dansk luftrum (en-route) faldt i 2008 med 0,8 pct. i forhold til 2007. Samtidig steg antallet af starter og landinger i Københavns Lufthavn med 2,5 pct. og i Billund med 1 pct.

I 2008 fortsatte og udbyggede Naviair sit engagement i internationale samarbejder, som kan medvirke til at øge effektiviteten og samtidig reducere det samlede langsigtede omkostningsniveau for kunderne.

Ved udgangen af året afsluttede Naviair i samarbejde med det svenske søsterselskab LfV/ANS de sidste forberedelser og analyser i NUAC samarbejdet, der skal danne grundlaget for etableringen af et fælles ejet selskab. Det er målet, at det nye selskab skal have ansvaret for at udføre lufttrafiktjeneste i et – på sigt - fælles og fuldt integreret - dansk og svensk luftrum. Forhandlingerne mellem LfV/ANS og Naviair om rammerne for det nye selskab forventes afsluttet i løbet af 2009, ligesom det forventes at selskabet kan etableres i løbet af 2009. På længere sigt er det tanken, at andre nabolande kan inddrages i samarbejdet.

På det internationale område har Naviair også fortsat samarbejdet i COOPANS programmet sammen med partnerne i Sverige og Irland. Partnerne samarbejder om standardisering af selskabernes ATM systemer, så de fremtidige omkostninger kan reduceres betydeligt, ligesom systemændringer kan gennemføres hurtigere og med øget sikkerhed. Det forventes, at de første systemændringer i COOPANS samarbejdet gennemføres i de tre virksomheders fem kontrolcentraler i perioden fra 2011 til 2012.

For beretning om årets faglige resultater henvises til bilag 4, hvor beretningen om Naviairs forretningsområder (cost-baser) findes.

Naviairs opgaver

Naviair er en statsvirksomhed under Transportministeriet.

Naviair leverer lufttrafiktjeneste der omfatter områdekontrolltjeneste i dansk luftrum – det vil sige de såkaldte en-route tjenester. Desuden leverer Naviair indflyvnings- og tårnkontrolltjeneste for afgående og ankommende fly til lufthavnene i København, Roskilde, Billund, Aalborg, Aarhus, Esbjerg og Bornholm. Derudover yder Naviair flyve-informationstjeneste i Færøernes luftrum samt informations- og alarmeringstjeneste i Grønlands luftrum. Endelig koordinerer Naviair eftersøgnings- og redningstjeneste i Grønland.

Naviair ejer og vedligeholder Air Traffic Management (ATM) udstyr og Communication, Navigation og Surveillance (CNS) udstyr. ATM og CNS udstyr er flyvekontrollsystemer, der omfatter avancerede databehandlingssystemer, radarstationer, navigationshjælpemidler (radiofyrr mv.) samt tale- og datakommunikationscentraler.

Herudover leverer Naviair teknisk vedligehold til eksterne kunder.

Naviair er – sammen med LFV Group, Sverige og Avinor, Norge - medejer af den fælles nordiske skole for flyveledere, Entry Point North (EPN). EPN står for grunduddannelsen af flyveledere til de tre selskaber.

Naviairs mission, vision og værdier

Mission:

Naviair udvikler og leverer sikker og effektiv trafikstyring til luftfarten

Vision:

Vi vil være blandt de bedste ATM Service Providers i Europa.

Vi vil sikre fortsat udvikling og en stærk position hos kunder og samarbejdspartnere ved at indgå internationale alliancer.

Vi vil realisere vores vision og mål gennem målrettet medarbejderudvikling og -involvering for at være en attraktiv virksomhed.

Værdier:

- **Vi er kundeorienterede**
- **Vi er forandringsparate**
- **Vi er ansvarlige**
- **Vi er samarbejdsorienterede**
- **Vi er effektive**

Såvel mission som vision tager udgangspunkt i Transportministeriets overordnede koncernstrategi:

”Mobilitet der skaber værdi”.

Det økonomiske resultat i 2008

Resultatbegreber:

Naviair arbejder med følgende tre former for regnskaber og resultater:

- Driftsregnskabet (for hele Naviair)
- Bevillingsregnskab (Specificeret på hovedkonti)
- Costbaseregnskab (Brugerspecificeret)

Driftsregnskabet, bevillingsregnskabet og costbaseregnskabet, vil efterfølgende blive præsenteret i rækkefølgen vist her til venstre.

Driftsregnskab

Driftsregnskabet for 2008 udviser et underskud på 35 mio. kr., jf. tabel 1 - Resultatopgørelsen, mod et oprindeligt budgetteret overskud på 0,7 mio. kr. Resultatet er ikke tilfredsstillende. Årsagen til afvigelsen fra det budgetterede resultat skyldes primært krisen indenfor luftfartsbranchen og faldet i antallet af flyvninger og den deraf afledte nedgang i Naviairs indtægter. Blandt andet har Sterlings konkurs direkte påvirket Naviairs resultat negativt med ca. 10 mio. kr. i henholdsvis direkte ubetalte debiterede afgifter og i tabte indtægter på flyvninger, der ikke blev gennemført i de sidste måneder af 2008. Nedgangen af flyvninger i dansk luftrum andrager ca. 36 mio. kr. i forhold til det budgetterede, heraf udgør Sterling konkursen ca. 5 mio. kr.

I lyset af de særlige vilkår og rammer for fastsættelsen af Naviairs takster (hvor over-/underskud på det indtægtsfinansierede område bliver opkrævet/tilbageført til brugerne to år efter) er det ikke muligt for virksomheden kortsigtet at øge indtjeningsgrundlaget. Disse særlige vilkår og rammer vanskeliggør tilpasningen af omkostningsniveauet efter bratte konjunkturudsving i luftfartsbranchen. Så snart der er tegn på indtægtsnedgang bestræber Naviair sig dog naturligvis hurtigt og rettidigt på tilsvarende omkostningsjusteringer, under hensyntagen til kundernes kapacitetsefterspørgsel og opretholdelsen af et højt sikkerhedsniveau.

Naviair overfører, jf. Finansloven, årets resultat til egenkapitalen.

Bevillingsregnskab

Driftsresultatet, som udviser et underskud på 35,0 mio. kr., består af 37,8 mio. kr. i underskud på den virksomhedsbærende hovedkonto 28.33.01. Lufttrafiktjeneste Danmark og et overskud på 2,8 på hovedkonto 28.33.03. Lufttrafiktjeneste Grønland.

Indtægterne er faldet på hovedkonto 28.33.01., med 40,1 mio. kr. og øget på hovedkonto 28.33.03. med 5,5 mio. kr. Faldet i indtægter er primært at finde på "kontrolafgifter og gebyrer" hvor indtægter for Naviairs ydelser konteres.

Costbaseregnskabet

Driftsregnskabet underskud på 35,0 mio. kr. bygger udover tallene i resultatopgørelsen (tabel 1) på en række mellemregninger med staten, som foretages i forbindelse med de årlige rammekorrektioner af bevillingen (RK). Da costbaseregnskabet skal give et retvisende billede af omkostningerne ved at drive flyvesikringstjeneste i Danmark og Grønland, er det nødvendigt at korrigere i driftsregnskabet for mellemregningerne i RK. Broen mellem driftsregnskab og costbaseregnskab ser således ud:

<i>Omregningstabel (1.000 kr.)</i>	
Årets driftsresultat 2008 (resultatopgørelse)	34.988
Regulering kalkulatoriske poster:	-3.067
Resultat, Costbaseregnskab 2008	31.921
N+2	28.816
Resultat, Costbaseregnskab efter N+2	60.737

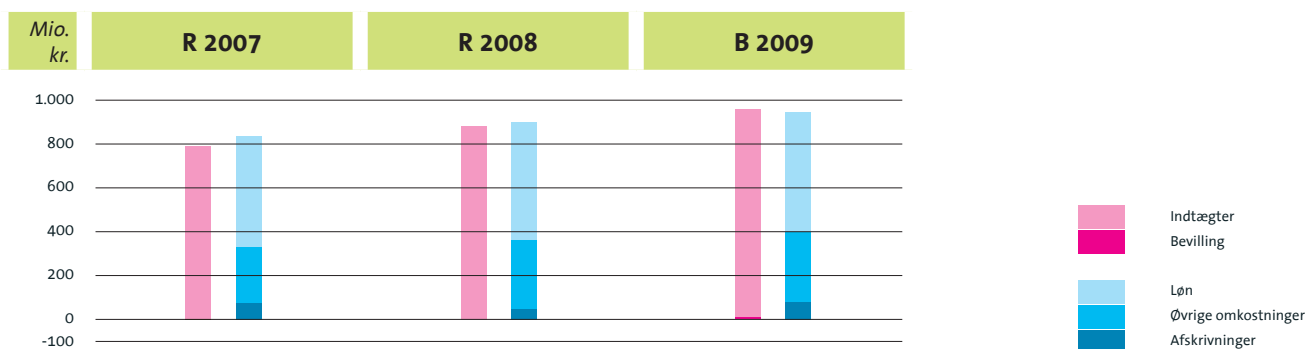
Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.

Costbaseregnskabet for 2008 udviser et underskud før N+2 på 31,9 mio. kr. Når der korrigeres for underdækning (N+2) på 1,0 mio. kr. fra 2006 og underdækning (N+1) på 27,8 mio. kr. i 2007 bliver årets costbaseresultat et samlet underskud på 60,7 mio. kr.



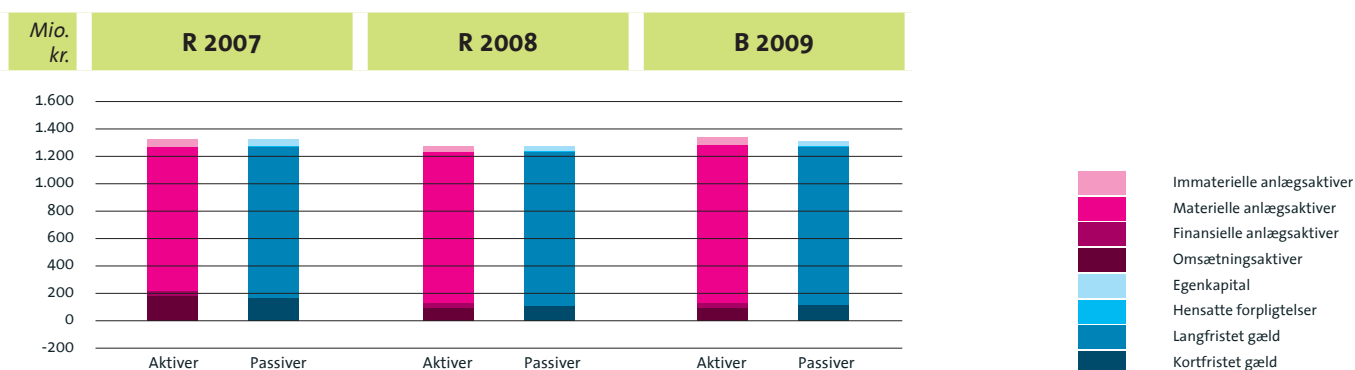
Økonomisk analyse

I det følgende præsenteres Naviairs økonomiske udvikling i perioden fra årsregnskabet 2007 til Naviairs budget for 2009.



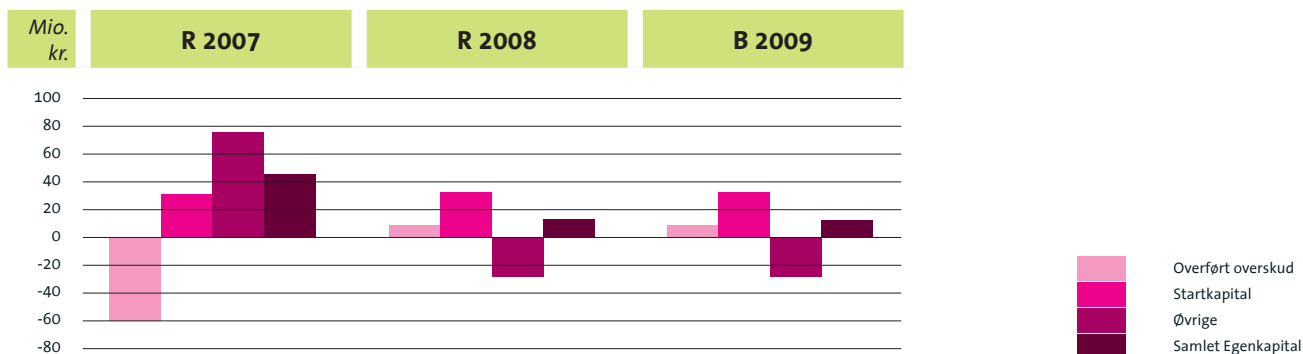
Figur 1: Indtægter og omkostninger

Figur 1 viser sammensætningen af Naviairs omkostninger i forhold til indtægter inkl. bevillinger. Det fremgår, at Naviair får dækket sine omkostninger via indtægter og gebyrer fra brugerne, og at bevillingerne de senere år har været en nettoudgift for Naviair.



Figur 2: Balancens sammensætning

Figur 2, der viser sammensætningen af henholdsvis aktiver og passiver i regnskabs balance. Det fremgår, at Naviairs væsentligste aktiver er anlægsaktiverne og finansiering af disse er sket gennem stiftelse af langfristet gæld, som er den største passiv post i regnskabet. Investeringerne er primært sket i lufttrafikstyringssystemer, også kaldet ATM- systemer. Se også figur 4.



Figur 3: Egenkapitalens sammensætning

Figur 3 viser egenkapitalens sammensætning. Det fremgår af figuren, at Naviairs egenkapital er reduceret de seneste år i takt med, at costbaseresultaterne for årene har været negative. Luftfartens krise betyder, at udsigterne for 2009 er et år med yderligere negativt resultat. Der er derfor indgivet aktstykke til forhøjelse af startkapitalen (statsforskrivningen), idet udsvingene i Naviairs indtægtsgrundlag er af en sådan størrelse og omfang, at den nuværende statsforskrivning ikke er rummende nok.



Figur 4: Lånerammer og SKB-gæld

Figur 4 viser, hvordan Naviairs gæld er fordelt på de tre finansieringskonti (Langfristet gæld, Bygge- & IT-kredit og Kassekredit). Herudover vises, hvor højt niveauet er for den samlede gæld i forhold til Naviairs låneramme. Se også figur 2.



Forventninger til udviklingen i 2009

Naviair forventer et fald i en-route trafikken i 2009 i forhold til 2008 på op imod 10 procent. Ligeledes forventes det, at antallet af operationer på Københavns lufthavn og Billund lufthavn vil være markant lavere i 2009 i forhold til 2008. Forventningerne er baseret på de seneste internationale prognoser fra EUROCONTROL.

I prognoserne tegner Danmark sig sammen med Sverige og Italien for den mest markante nedgang i lufttrafikken i Europa.

Naviairs rater for 2009 blev fastsat i oktober 2008 på baggrund af EUROCONTROLS nyeste prognoser for lufttrafikken på dette tidspunkt. På baggrund af indtjeningsforventningen på tidspunktet for ratefastsættelsen er Naviairs budgetterede forventninger til resultat for 2009 et nulresultat. Siden har nye internationale prognoser fra EUROCONTROL vist et langt større fald i lufttrafikken i 2009 end tidligere forventet. De nye prognoser indebærer derfor en nedgang i Naviairs indtjening på over 50 mio. kr. i forhold til grundlaget, som budgettet for 2009 blev baseret på.

Naviairs forretningsstruktur og indtjeningsmodel indeholder ikke muligheder for at indhente det forventede store indtægtstab i 2009 på kort sigt. Naviair har imidlertid allerede i slutningen af 2008 startet et program for i videst muligt omfang at få tilpasset omkostningsniveauet til det nye aktivitetsniveau. Målet er at reducere omkostningerne dels gennem besparelser – dels gennem udskydelse af planlagte aktiviteter.

Det er imidlertid vigtigt for Naviair, at der skabes en balance mellem påtænkte omkostningsreduktioner og muligheden for at kunne imødekomme efterspørgslen efter øget service og kapacitet fra luftfartsselskaberne.

Med forventningen om et faldende aktivitetsniveau i forhold til tidligere internationale prognoser vil Naviair have virksomhedens fulde opmærksomhed rettet imod i videst muligt omfang at afbøde et underskud for 2009 og samtidig opretholde den høje sikkerhed og en service der dækker kundernes kapacitetsbehov.

Oversigt over hovedkonti

Der aflægges årsrapport for følgende hovedkonti:
28.33.01. Lufttrafiktjeneste, Danmark (Statsvirksomhed)
28.33.03. Lufttrafiktjeneste, Grønland (Statsvirksomhed)

Målrapportering

Året 2008 blev påvirket af indkøringen af det nye ATM system, som afspejler sig i både opfyldelsen af mål og resultatkrav.

Naviairs måloppstilling er opdelt i 8 effektområder. Sikkerhed, effektivitet, kapacitet, kundetilfredshed, miljøansvarlighed, økonomisk ansvarlighed, udvikling og attraktiv virksomhed.

Sikkerhed

Sikker afvikling af flytrafikken har højeste prioritet. Målet er, at ydelse af lufttrafiktjeneste i Danmark skal ske med stigende flyvesikkerhed. Sikker afvikling af flytrafik har to aspekter, safety og pålidelighed, hvor mål for safety udtryk-

kes i form af "hændelser" og mål for pålidelighed i form af "tilgængelighed/driftssikkerhed" for flyveledernes arbejdsredskaber.

Sikkerhed					2008	
	2005	2006	2007	2008	Resultatkrav	Målopfylde
Antal hændelser (pr. 100.000 operationer)	2,3	2,7	1,6	1,8	Færre end 2,5	Fuld
Tilgængelighed ODS'er i kontrolcentralen	99,9%	99,9%	99,9%	99,8%	Mere end 99,9%	Delvis
Tilgængelighed af radardækning	100%	100%	100%	100%	Mere end 99,5%	Fuld
Tilgængelighed af radio/nødradio systemer	100%	100%	100%	100%	Mere end 99,5%	Fuld

3 mål er fuldt opnået, og 1 mål er delvist nået i forhold til Sikkerhed.

Tilgængeligheden af ODS'er (Operation Display System) i kontrolcentralen har ikke været på de 99,9 pct. som var målet. Målet har baggrund i det gamle ATM system (CATCAS), som blev udskiftet i december 2007, hvor der kun var én radarskærm på hver sektor. Naviairs flyveledere var derfor tidligere meget afhængige af, at den enkelte skærm fungerede optimalt. I det nye ATM system (DATMAS), er

hver sektor udstyret med 2 radarskærme. Derfor har det været sikkerhedsmæssigt forsvarligt med en tilgængelighed på 99,8 pct., da sektoren kan bruge de 2 radarskærme som back-up for hinanden. I år 2009 er målet for tilgængelighed ODS'er i kontrolcentralen tilpasset det nye tekniske udstyr (kaldet CWP= Controllers Working Positions).

Sikker trafikafvikling er Naviairs ubetingede højeste prioritet og virksomheden har i 2008 levet op til sin sædvanlige høje standard.

Effektivitet

Det er vigtigt for Naviair at anvende ressourcerne bedst muligt, samt udvikle og levere effektiv trafikstyring til luft-

farten, således at prisen på Naviairs ydelser til enhver tid er konkurrencedygtig i forhold til andre Service Providers.

Effektivitet					2008	
	2005	2006	2007	2008	Resultatkrav	Målopfylde
Disponeringseffektivitet en-route (Operationer pr. flyvelederårsværk til vagter)	7.063	7.142	7.218	6.392	Flere end 6.300	Fuld
Disponeringseffektivitet Tower/Approach København (Operationer pr. flyvelederårsværk til vagter)	4.674	4.568	4.327	4.360	Flere end 3.950	Fuld
Administrativ og teknisk effektivitet (Antal ikke-operative årsværk pr. operativt årsværk til vagter)	2,1	2,1	1,9	1,8	Færre end 2,0	Fuld
Ministerbetjening (Ministerbetjeningens rettidighed og skønnet anvendelighed)	-	-	-	Mere end 85%	85% eller mere	Fuld

FORTSÆTTES >

4 mål er fuldt opnået i forhold til Effektivitet

Trods et lavere trafikniveau i 2008 end forventet, kombineret med et højt ressourceforbrug til indkøringen af det nye ATM system, har Naviair opnået fuld disponeringseffektivitet. Samtidig har Naviair igen opnået en mere effektiv administrativ og teknisk produktivitet gennem effektiviseringer.

Effektiviteten var i 2008 påvirket af indkøringsfasen af det nye ATM system, hvilket der i et vist omfang var taget højde for ved målfastsættelsen. Forventningerne til 2009 er dog samme niveau som i 2008, selv om det nye ATM system er fuldt implementeret.

Kapacitet

Det er Naviairs mål at tilvejebringe tilstrækkelig kapacitet og levere trafikafvikling med minimale forsinkelser.

Kapacitet	2008					
	2005	2006	2007	2008	Resultatkrav	Målopfyldeelse
Forsinkelser en-route (Minutter pr. operation)	0,0	0,3	0,1	2,2	Færre end 1,5	Ingen
Forsinkelser Tower/Approach København (Minutter pr. operation)	0,0	0,4	0,1	0,9	Færre end 1,0	Fuld

1 mål er fuldt opnået, og 1 mål er der ingen opfyldelse på i forhold til Kapacitet.

Kapaciteten har i vid udstrækning været præget af de særlige forhold i starten af 2008, hvor det nye ATM system blev indkørt. Naviair har arbejdet målrettet på at minimere generne for luftfartsselskaberne i forbindelse med idriftsættelsen af de nye flyvekontrollsystemer. Naviair må desværre konstatere, at indkøringsfasen af det nye ATM system tog længere tid end forventet, specielt i kontrolcen-

tralen. Først på grund af udfordringer med det tekniske system. Efterfølgende var manglen på flyveledere hen over sommeren 2008 medvirkende til, at Naviair ikke, som vanligt, kunne levere den efterspurgte kapacitet. Forsinkelserne for Tower/Approach København har opnået fuld målopfyldeelse.

Det konstateres, at Naviair fra og med oktober leverer den efterspurgte kapacitet og der er høj sandsynlighed for at nå målene i 2009.

Kundetilfredshed

Det har stor betydning, at kunder og brugere er tilfredse med de ydelser, som Naviair leverer. En høj tilfredshed er

en forudsætning for Naviairs vision om at være blandt de bedste lufttrafiktjenester i EU.

Kundetilfredshed	2008					
	2005	2006	2007	2008	Resultatkrav	Målopfyldeelse
Brugertilfredshed* (Tilfredse eller meget tilfredse brugere)	97,4%	100%	100%	63%	Flere end 90%	Ingen

*I 2008 lavet for piloter, 2007 for selskaber, 2006 for lufthavne og 2005 for selskaber.

0 ud af 1 mål er nået i forhold til Kundetilfredshed.

Der var ikke den ønskede tilfredshed blandt piloterne i brugertilfredhedsmålingen. Det vurderes, at resultatet af undersøgelsen i 2008 er påvirket af driftsforstyrrelserne, der opstod som en konsekvens af idriftsættelsen af Naviairs nye ATM system.

Det forventes dog, at der ved den næste brugerundersøgelse blandt piloterne kan nås et niveau på over 90 pct. som ellers er kendetegnene for Naviairs normalområde, da det nye ATM system nu er fuldt indkørt.

Miljøansvarlighed

Naviair tager ansvar i forhold til miljøet, og vil derfor bestræbe sig på at gennemføre en trafikafvikling, som reducerer luftforurening og minimerer støj.

Miljøansvarlighed	2008					
	2005	2006	2007	2008	Resultatkrav	Målopfyldeelse
Støjgener (Antallet af uberettigede overtrædelser)	1	5	1	0	5 eller færre	Fuld

1 ud af 1 mål er fuldt opnået i forhold til Miljøansvarlighed.

Der var i 2008 øget fokus på flyveledernes fraseologi ved starterne. Gennem fokus på fraseologien er målet at sikre en mere præcis udflyvningsrute for luftfartøjerne og dermed mindske støjgenerne. På denne baggrund er det positivt, at der i 2008 ikke har været nogle uberettigede overtrædelser, der har medført støjgener.

Det meget tilfredsstillende resultat fremhæver Naviairs fokus på at drive en lufttrafiktjeneste, hvor hensyn til nærmiljøet spiller en rolle. Naviair forventer igen i 2009 at kunne holde støjgenerne nede på et minimum.

Økonomisk ansvarlighed

Naviair skal udvise den nødvendige omkostningseffektivitet, således at prisen på Naviairs ydelser til enhver tid er

konkurrencedygtig i forhold til andre udbydere af lufttrafiktjeneste.

Økonomisk ansvarlighed	2008					
	2005	2006	2007	2008	Resultatkrav	Målopfyldeelse
Omkostningseffektivitet en-route (Raten i forhold til sammenlignelige Service Providers i EUROCONTROL)	-12,0%	-10,5%	-5,2%	-5,9%	- 2,4 % eller mere under gennemsnittet	Fuld
Omkostningseffektivitet Tower/Approach København (Omkostninger pr. afgiftspligtig start)	1.323 kr.	1.273 kr.	1.343 kr.	1.408 kr.	1.475 kr. eller mindre	Fuld

2 ud af 2 mål er fuldt opnået i forhold til Økonomisk ansvarlighed.

Der kan konstateres en højere rate hos de Service providers, som Naviair sammenligner sig med. Det har en positiv effekt på Naviairs resultat for omkostningseffektiviteten en-route og er medvirkende til, at der er opnået fuld målopfyldeelse.

Forventningerne for operationerne for 2008 for Tower/Approach København var, at operationstallet ville ligge på et uændret niveau. Operationstallet steg med 2,5 pct., hvilket har betydet øgede omkostninger. Resultatet er, at Naviair for 2008 ligger på 1.408 kr. pr. afgiftspligtig start, hvilket er en stigning i forhold til 2007, men et resultat der giver fuld målopfyldeelse.

Udvikling

Naviair ønsker at være en aktiv deltager i udviklingen inden for europæisk luftfart. Naviair vil derfor udvikle virksomheden gennem deltagelse i internationalt samarbejde med henblik på standardisering og harmonisering af procedurer og teknisk udstyr. Naviair har på denne baggrund en strategisk programportefølje bestående af bl.a. de strategiske programmer COOPANS, NUAC og SOV.

COOPANS er et samarbejde, der har til formål at harmonisere procedurer og standardisere ATM-systemer. NUAC er et program, der er igangsat med henblik på at undersøge mulighederne for et tættere samarbejde mellem Danmark og Sverige om levering af lufttrafiktjeneste i et fælles luft- rum. SOV omhandler Naviairs arbejde mod etablering af et beslutningsgrundlag for mulig omdannelse til en selvstændig juridisk enhed, der skal ruste Naviair til at deltage i det internationale samarbejde.

Udvikling	2008		
	2008	Resultatkrav	Målopfylde
COOPANS (Gennemførelse og godkendelse af systemer og integrationsprojektet)	Første delmål er opfyldt. Andet delmål er ikke opfyldt	Design Review 3 og Build Clearings Test 2 skal være gennemført og godkendt. Integrationsprojektet skal være godkendt.	Delvis
NUAC (Virksomhedsmodel, økonomimodel og struktur for NUAC virksomheden er udarbejdet og fremsendt til Departementet inden udgangen af 2008 & Realitetsforhandlinger med LFV/ANS)	Første delmål er ikke opfyldt. Andet delmål er opfyldt.	Detaljerede planer er udarbejdet og fremsendt til Departementet. Realitetsforhandlinger med LFV/ANS er påbegyndt.	Ingen
SOV (Overgang fra tjenestemandsansættelse til overenskomstansættelse (TJOK) & Betinget af endelig politisk godkendelse primo 2008 skal Naviairs omdannes til et SOV)	Ingen af delmålene er opfyldt.	Indgåelse af TJOK aftaler med alle medarbejdergrupper. Foranalyser, nødvendige godkendelser og andet grundlag for omdannelsen skal være gennemført.	Ingen
* Resultatkravene for 2005 -2007 har været defineret anderledes end for 2008, hvorfor sammenligning er udeladt.			

1 mål er delvist nået og 2 mål er der ingen opfyldelse på i forhold til Udvikling.

COOPANS System Design Review 3 og Build Clearings Test 2 blev gennemført og godkendt i 2008. Integrationsprojektet er omstruktureret og nydefineret i 2008 på grund af udefra kommende ændringer i de oprindelige forudsætninger, og er derfor ikke godkendt i den oprindelige form. 1. delmål er opfyldt, og dermed er resultatkravet for COOPANS delvist indfriet.

Der er fremsendt detaljerede planer, der beskriver endelig virksomhedsmodel, økonomimodel og struktur for NUAC virksomheden til Departementet den 14. januar 2009. Første delmål er dermed ikke opfyldt. Realitetsforhandlin-

gerne med LFV/ANS er påbegyndt i 2008. Andet delmål er dermed opfyldt. Da første delmål ikke er opfyldt, er der samlet set ingen målopfylde.

Overgang til overenskomst for Flyveledergruppen blev gennemført i 2008, således at et meget stort antal valgte at overgå fra tjenestemandsansættelser til overenskomstan-sættelse. For de øvrige tjenestemandsansatte medarbejdergrupper blev forhandlingerne ikke afsluttet inden årets udgang. Forsinkelsen skyldes årsager, som Naviair kun i ringe omfang har indflydelse på. Der forelå ikke en endelig politisk godkendelse primo 2008.

Der er ingen af de tre udviklingsprojekter, der opnår fuld målopfylde, men projekterne følger stadig Naviairs langsigtede strategiske retning.

Attraktiv virksomhed

En vigtig forudsætning for succesfuld gennemførelse af Naviairs strategier er, at virksomheden til stadighed kan til-

trække og fastholde de rigtige medarbejdere med de rette kompetencer, og at der er udviklingsmuligheder for disse.

Attraktiv virksomhed	2008		
	2008	Resultatkrav	Målopfylde
Attraktiv arbejdsplads (Måles ved HR handlings- og tidsplan, andelen af ikke-vestlige medarbejdere, og det årlige gennemsnitlige sygefravær).	Første og tredje delmål er opfyldt. Andet delmål er ikke opfyldt.	Opfylde HR handlings- og tidsplan. Øge andelen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere med 0,5%. Reducering af sygefraværet til seks dage.	Delvis
Beståelsesprocent for flyvelederuddannelsen (Måles ved optagelse af flyvelederaspiranter og gennemførte aspiranter på initial og unit training).	Alle delmålene er opfyldt	12 flyvelederaspiranter optages. 75% af aspiranterne gennemfører.	Fuld

1 mål er fuldt opnået, og 1 mål er delvist nået i forhold til at være en Attraktiv virksomhed.

Der er kun delvis målopfylde i forhold til at være en attraktiv virksomhed, da andelen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere ikke er øget med 0,5 pct. En væsentlig årsag her til er, at flyveledergruppen udgør Naviairs største rekrutteringsområde, og der er fastlagt specifikke, målbare og objektive krav til de personer, der optages på flyvelederuddannelsen. I udvælgelsen kan der derfor ikke indgå nogen former for særbehandling.

For at øge andelen af ikke-vestlige medarbejdere er der i 2009 særlig fokus ved rekrutteringen af lærlinge på det tekniske område, rekrutteringen af kontorelever på det

administrative område og ved rekrutteringen til FDA/simulator på det operative område. Med dette tiltag forventer Naviair i 2009 at kunne opfylde målsætningen om at øge andelen af ikke-vestlige medarbejdere.

Der er fuld målopfylde i forhold til uddannelsen af flyveledere. Der er optaget 18 nye aspiranter på flyvelederuddannelsen i 2008. 85,7 pct. af flyvelederaspiranterne på Entry Point North (EPN), har gennemført Initial training i 2008, og 96,7 pct. har gennemført Unit training.

Samlet set er opnåelsen af målet om at være en attraktiv virksomhed tilfredsstillende, dels i forhold til at være en attraktiv arbejdsplads og dels ved de resultater der er opnået på flyvelederuddannelsen.



Målopfyldelse – Sammenfatning

Samlet set er der 19 mål, heraf er 12 fuldt opnået, 3 mål er delvist opnået og 4 mål er ikke opnået. For nærmere beskrivelse af resultatmålene se bilag 3.

Målopfyldelsen omkring sikkerhed og effektivitet har været tilfredsstillende, og på udviklingsområdet bliver den langsigtede strategi fulgt. Det kan derved konstateres, at Naviair lever op til missionen om at udvikle og levere sikre og effektive ydelser til luftfarten.

Målrapporteringen er baseret på Naviairs resultatkontrakt 2008-2011, hvor der er opnået 73 point ud af 100. Det er hovedsageligt implementeringen af CASIMO i begyndelsen af året, og et fald i flytrafikken har haft indflydelse på resultatet i 2008.

Regnskab

Anvendt regnskabspraksis

Naviair aflægger som statsvirksomhed årsrapport i henhold til statens almindelige regler og principper herom, jf. regnskabsbekendtgørelsen og de nærmere retningslinier angivet i Finansministeriets Økonomisk Administrative

Vejledning. For Naviairs hovedkonti 28.33.01. og 28.33.03. aflægges regnskab efter reglerne for det omkostningsbaserede regnskab.

I forhold til tidligere års regnskabspraksis er der i 2008 sket følgende ændringer:

- En opstramning af praksis for aktivering af projektrelaterede omkostninger i forbindelse med udvikling af egne udviklingsopgaver, som har betydet at resultatet er påvirket af tidligere aktiverede omkostninger for årene 2006 og 2007 på 3,4 mio. kr.
- Herudover er resultatet for 2008 påvirket af ændret afskrivningstidspunkt for det ibrugtagne CASIMO program i 2007. I regnskabet for 2007 var der indregnet en afskrivningsperiode fra medio 2007, hvilket efterfølgende har vist sig ikke at være i henhold til statens regler og principper, hvorfor dette er ændret i 2008 og påvirker 2008 resultatet med 19,7 mio. kr.
- Afskrivningsændringen har også medført en korrektion af de finansielle omkostninger på -4,3 mio. kr.
- Herudover var der i 2007 indregnet en hensættelse til forventet korrektioner i nettoudgiftsbevillingerne for hovedkonti 28.33.01. og 28.33.03 på 3,3 mio. kr. for at skabe "balance" mellem de forskellige delregnskaber Naviair udarbejder. Denne hensættelse har efterfølgende vist sig ikke at følge økonomistyrelsens regler herfor, hvorfor denne praksis i 2008 er ophørt og korrektionen mellem delregnskaberne vil fremover indgå i efterfølgende års bevilling.

Samlet er resultatet for 2008 påvirket med 15,2 mio. kr. som følge af disse ændringer – se nedenstående tabel og noter for nærmere detaljer.

Der er efter regnskabet afslutning foretaget gennemgang af delaktiver under ATM-systemet DATMAS. Afskrivningshorisonten for disse delaktiver er delvis tilpasset/opdateret i forhold til forventet levetid. Som en konsekvens heraf udgør afskrivningshorisonten for hardware i ATM systemer 6 år. Endelig tilpasning/opdatering for ATM-systemet DATMAS vil blive foretaget i 2009, hvilket er estimeret til at påvirke årsregnskabet for 2009 med øgede afskrivninger på ca. 10. mio. kr.

Endelig har Naviair forsøgt at imødekomme en række kritikpunkter fra Rigsrevisionen. Der tages forbehold for, at Naviair fortsat arbejder med at rette regnskabet for en række fejl, som Rigsrevisionen har påpeget.

Korrektioner til regnskaberne for 2007 og tidligere, foretaget i 2008 (1.000 kr.)	
Ordinære driftsindtægter i alt	0
Ordinære driftsomkostninger	
- Andre ordinære driftsomkostninger (note 3)	3.445
- Af- og nedskrivninger (Note 4)	-19.687
Ordinære driftsomkostninger i alt	-16.242
Andre driftsposter	
- Hensættelse til forventet korrektion i bevilling (note 5)	-3.284
Andre driftsposter i alt	-3.284
- Finansielle omkostninger (note 6)	4.291
Finansielle poster i alt	4.291
Påvirkning på årets resultat	-15.235
<i>Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.</i>	

Regnskabet for 2008 indeholder herudover nogle korrektioner som primært vedrører afstemningsdifferencer

mellem SKS og Naviairs SAP-system. Disse fremgår af nedenstående tabel.

Korrektioner til balancen for 2008 som følge af SKS-afstemning	
Anlægsaktiver (se note 8)	
- Inventar og IT-udstyr, tilgang	-19.112
- Materielle anlæg under udvikling for egen regning	19.112
Anlægsaktiver	0
Andre likvide beholdninger	
- SKB Transaktionskonto, Udb.	35
Andre likvide beholdninger	35
Overført overskud (se note 12)	
- Overført overskud	-356
Andre likvide beholdninger	-356
Leverandører af varer og tjenesteydelser	
- Kreditorsamlekonto	-3.896
Leverandører af varer og tjenesteydelser	-3.896
Anden kort gæld	
- Energiafgifter	411
- Anden gæld vedt. skat og afg.	776
Andre likvide beholdninger	1.188
Total Balancepåvirkning	-3.029
Totalen udlignes af driftspåvirkningen af SKS-korrektionerne i 2008	
- Driftspåvirkning vedrørende 2007 (se ovenfor, samt note 3)	3.445
- Driftspåvirkning vedrørende 2008 (ikke notemarkeret)	-416
Total driftspåvirkning	3.029

Ændrede afskrivningsprincipper og klassifikation for materielle anlægsaktiver

Frem til 2005 har Naviair haft dispensation til at foretage afskrivning på igangværende anlægsprojekter, således at afskrivning blev påbegyndt 1 år efter hver investering blev foretaget. Afskrivning skete efter saldometoden.

Pr. 1. januar 2006 er klassifikationen ændret, således at igangværende anlægsprojekter er udskilt fra ibrugtagede

anlæg. Afskrivningsprincipperne for disse anlæg er samtidig ændret, således at der nu foretages lineære afskrivninger fra anskaffelses-/ibrugtagningsdatoen. Ændringen er foretaget både i det omkostningsbaserede regnskab og i costbaseregnskabet. Ændringen er dog ikke tilpasset i de regnskabsopgørelser, som repræsenterer perioder fra før 1. januar 2006.

Tabel 1: Resultatopgørelse			
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Ordinære driftsindtægter			
Indtægtsført bevilling			
Bevilling FL+TB	-1.800	7.400	8.300
Indtægtsført bevilling i alt	-1.800	7.400	8.300
Gebyrer (Note 1)	-714.503	-805.901	-879.754
Salg af varer og tjenesteydelser	-67.650	-64.880	-59.344
Øvrige driftsindtægter	-1.834	-5.417	-14.953
Ordinære driftsindtægter i alt	-785.787	-868.798	-945.751
Ordinære driftsomkostninger			
Forbrugsomkostninger			
Husleje	3.795	2.726	3.115
Forbrugsomkostninger i alt	3.795	2.726	3.115
Personaleomkostninger			
Lønninger	435.606	467.094	476.343
Pension	68.311	75.296	75.801
Lønrefusion	-9.566	-11.639	-7.650
Andre personaleomkostninger	7.993	5.668	1.000
Personaleomkostninger i alt (Note 2)	502.344	536.419	545.494
Andre ordinære driftsomkostninger (note 3)	207.570	247.081	253.851
Af- og nedskrivninger (Note 4)	77.539	45.281	73.788
Ordinære driftsomkostninger i alt	791.248	831.506	876.248
Resultat af ordinær drift før finansielle poster	5.461	-37.291	-69.503
Andre driftsposter			
Hensættelse (Note 5)	3.284	-3.284	0
Andre driftsindtægter	-2.855	-4	0
Andre driftsomkostninger	3.337	8.839	0
Resultat før finansielle poster	9.226	-31.741	-69.503
Finansielle poster (Note 6)			
Finansielle indtægter	-665	-1.302	-1.000
Finansielle omkostninger	46.998	68.030	70.614
Finansielle poster i alt	46.333	66.729	111
Ekstraordinære omkostninger	0	0	0
Årets resultat	55.560	34.988	111

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.

Tabel 2: Resultatdisponering			
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Årets resultat	55.560	34.988	111
Disponeret til Bortfald	0	0	0
Resultat til anden disponering	55.560	34.988	111
Disponeret til reserveret egenkapital (båndlagt)	58.690	38.621	111
Disponeret til udbytte til statskassen	0	0	0
Disponeret til overført overskud	-3.130	-3.633	0
Fordeling af årets resultat på bidragydere			
heraf vedrørende Brugerfinansierede områder	58.690	38.621	111
heraf vedrørende Bevillingsfinansieret område (GRL)	-1.432	379	0
heraf vedrørende Kommercielle områder	-1.698	-4.012	0

Se endvidere note 11 og 12 i bilag 1.



Tabel 3: Balance pr. 31. december 2008

(1.000 kr.)

Aktiver	R 2007	R 2008	Passiver	R 2007	R 2008
Anlægsaktiver					
Immaterielle anlægsaktiver (Note 7)			Egenkapital (Tabel 4)		
Færdiggjorte udviklingsprojekter	54.156	38.982	Startkapital	-31.200	-31.200
Erhvervede koncessioner, patenter mv	63	42	Reserveret egenkapital	-74.500	27.600
Igangværende projekter	237	378	Overført overskud	59.788	-8.337
Immaterielle anlægsaktiver i alt	54.455	39.402	Egenkapital i alt	-45.912	-11.937
Materielle anlægsaktiver (Note 8)					
Grunde, arealer og bygninger	238.630	247.899	Hensættelser		
Produktionsanlæg og maskiner	654.657	704.036	Fratrædelsesordninger mv. (Note 10)	-4.570	-7.030
Transportmateriel	2.297	2.287	Hensættelser i alt	-4.570	-7.030
Inventar og IT-udstyr	2.300	15.687			
Igangværende arb, egen regning	152.125	133.641	Langfristede gældsposter		
Materielle anlægsaktiver i alt	1.050.008	1.103.550	Bygge- og IT kredit (FF6)	-152.363	-152.833
Finansielle anlægsaktiver	31.200	31.200	Langfristet gæld (FF4)	-952.101	-979.358
			Langfristet gæld i alt	-1.104.465	-1.132.190
Anlægsaktiver i alt	1.135.663	1.174.152	Kortfristet gæld		
Omsætningsaktiver			Leverandører af varer og tjenesteydelser	-42.982	-44.089
Tilgodehavender (Note 9)	172.737	153.124	Anden kortfristet gæld	-7.863	-12.200
Periodeafgrænsningsposter	22.339	13.410	Skyldige feriepenge mv.	-80.412	-67.799
Værdipapirer	79	79	Igangværende arb. for fremmed regning	-4.344	1.073
Likvide beholdninger			Periodeafgrænsningsposter	-32.104	-3.342
- FF5 Uforrentet konto	22.880	-36.620	Kortfristet gæld i alt	-167.705	-126.357
- FF7 Finansieringskontoen	-31.785	-27.189			
- Andre likvider	739	558	Gæld i alt	-1.272.170	-1.258.547
Likvide beholdninger i alt	-8.166	-63.251			
Omsætningsaktiver i alt	186.989	103.362	Passiver i alt	-1.322.652	-1.277.514
Aktiver i alt	1.322.652	1.277.514			

Garantier og øvrige økonomiske forpligtelser - (Note 13)

1) FF5 er reguleret til -33.226 t. kr. i SKB pr. ultimo marts 2009. (iht. Økonomistyrelsens vejledning)

2) FF4 og FF6 er reguleret i SKB og afstemt til anlægskartoteket primo januar 2009.



Egenkapitalforklaring

Sammensætningen af Egenkapitalen er her vist på to forskellige måder, for at lette gennemskueligheden af de ændringer, der er foretaget i 2008.

Tabel 4A: Egenkapitalforklaring (1.000 kr.)	R 2007	R 2008
Startkapital primo	-31.200	-31.200
+ Ændring i startkapital	0	0
Startkapital ultimo	-31.200	-31.200
Reserveret egenkapital primo	0	-74.500
+ Ændring i reserveret egenkapital	-74.500	102.100
Reserveret egenkapital ultimo	-74.500	27.600
Overført overskud primo	-70.272	59.788
+ Regulering af det overførte overskud	74.500	-64.492
+ Overført fra årest resultat	55.560	-3.633
Overført overskud ultimo	59.788	-8.337
Egenkapital ultimo	-45.912	-11.937

Tabel 4B: Egenkapitalforklaring (1.000 kr.)	Stats- forskrivning	Reserveret egenkapital (note 11)	Overført resultat (note 12)	Egenkapital i alt
Egenkapital primo 2008	-31.200	-74.500	59.788	-45.912
Reklassifikation af resultater fra tidligere	0	64.136	-64.136	0
Korrektioner som følge af SKS rettelser	0	-657	-356	-1.013
Årets resultat	0	38.621	-3.633	34.988
Egenkapital ultimo 2008	-31.200	27.600	-8.337	-11.937

Note: Der er en afvigelse på "Egenkapitalen i alt" på 657 tus. kr. i forhold til Bevillingsafregningen. Naviairs Egenkapital stemmer overens med SKS. Økonomistyrelsen behandler sagen

Bevillingsregnskabet

Naviair aflægger bevillingsregnskab for hovedkonto 28.33.01. og 28.33.03. (Statsvirksomhed), som dækker over lufttrafiktjeneste i hhv. dansk og grønlandsk luftrum. Tabel

5 viser udviklingen af årets resultat i Naviair fra realiseret 2007 til forventet 2009 i forhold til finanslovens bevillingsmæssige rammer.

Tabel 5: Bevillingsregnskab, Danmark 28.33.01

(Mio kr.)	R 07	FL+TB 08	R 08	Diff.	FL 2009	B 2009
Nettoudgiftsbevilling	-17,7	-24,6	-24,6	0,0	-26,6	-26,6
Nettoforbrug af res.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Indtægter	763,1	896,1	856,0	-40,1	1.007,3	934,8
Udgifter	-804,8	-907,7	-869,2	38,5	-937,0	-905,5
Årets resultat	-59,4	-36,2	-37,8	-1,6	43,7	2,7

Bevillingsregnskab, Grønland 28.33.03

(Mio kr.)	R 07	FL+TB 08	R 08	Diff.	FL 2009	B 2009
Nettoudgiftsbevilling	19,5	17,2	17,2	0,0	18,3	18,3
Nettoforbrug af res.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Indtægter	21,1	19,3	24,8	5,5	21,6	19,3
Udgifter	-36,8	-39,8	-39,2	0,6	-41,0	-40,4
Årets resultat	3,8	-3,3	2,8	6,1	-1,1	-2,8

Fortegn for bevillingsregnskab følger finansloven, derfor er - (minus) = underskud/omkostning, og + (plus) = overskud/indtægt.

Danmark 28.33.01.

Årets resultat for hovedkonto, Danmark 28.33.01. er et underskud på 37,8 mio. kr., hvilket er 1,6 mio. kr. dårligere end det forventede resultat i henhold til FL + TB. Afvigelsen skyldes væsentligt den vanskelige situation for luftfartsbranchen med nedgang i indtjeningen og for mange selskabers vedkommende markante reduktioner i antallet af flyafgange. Sammenhængen mellem Naviairs indtjeningsgrundlag og antallet af flyveoperationer i dansk luftrum bevirker, at krisen indenfor luftfartsbranchen har påvirket Naviair negativt med en betydelig indtægtsnedgang i forhold til forventningerne som følge af nedgangen i antallet af operationer.

Grønland 28.33.03.

Årets resultat for hovedkonto Grønland 28.33.03. er et overskud på 2,8 mio. kr., og dermed en forbedring i forhold til forventningerne på FL + TB, primært grundet flere indtægter.

Fremlæggelse og påtegning

Fremlæggelse

Naviairs Årsrapport for 2008 er fremlagt i henhold til Regnskabsbekendtgørelsen.

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven som Naviair, CVRnr: 26059763, er ansvarlige for: Hovedkonto 28.33.01. Lufttrafiktjeneste Danmark og 28.33.03. Lufttrafiktjeneste Grønland, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2008.

Kastrup den 14. april 2009



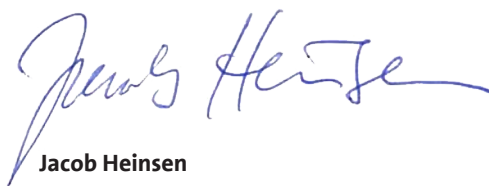
Morten Dambæk
Naviair

Påtegning

Det tilkendegives hermed:

1. At årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler, og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.
4. at Naviair har forsøgt at imødekomme en række kritikpunkter fra Rigsrevisionen. Der tages forbehold for, at Naviair fortsat arbejder med at rette regnskabet for en række fejl, som Rigsrevisionen har påpeget.

København den 14. april 2009



Jacob Heinsen
Transportministeriet

Bilag

1: Noter til resultatopgørelse og balance.	23
2: Anlægsregnskab	27
3: Resultatmål	28
4: Driftsregnskab, Naviairs forretningsområder	29
5: Nøgletal	38
6: Ressourceforbrug (Miljø)	39

1

Bilag 1: Noter til resultatopgørelse og balance

Noter til resultatopgørelsen

Note 1: Ordinære driftsindtægter

(1.000 kr)

	R 2007	R 2008	B 2009
Gebyrer fra brugerne	-714.503	-805.901	-879.754

De ordinære driftsindtægter vedrører primært gebyrer fra en-route (overflyvninger) samt AACC (tårnkontrolltjenester). 2008 indtægterne er for en-route området påvirket af en nedgang i forhold til budgettet på ca. 35 mio. kr., AACC området har dog haft en forøgelse på ca. 10 mio. kr., primært for Københavns Lufthavn og Billund Lufthavn. For

2009 er indregnet en prisjustering på 4,3 pct., ligesom der var forventet en uændret trafik. Sidstnævnte har dog vist ikke at holde stik, og der forventes for nærværende en nedgang i forhold til budgettet på over 50 mio. kr.

Note 2: Personaleomkostninger ¹

	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	B 2009
Personaleforbrug (antal gns. årsværk) ²⁻³	681	656	665	688	683
Personaleomsætning (til-/afgang) ⁴	22 / 60	72/56	73/76	79/67	
Kønsfordeling (mænd/kvinder)	67% / 33%	69% / 31%	69%/31%	70%/30%	

1) For så vidt angår personalerelaterede hensættelser henvises til note 10.

2) Antal årsværk er inkl. Overtid og refusioner.

3) Budget 2009 indeholder antal budgetterede stillinger, samt antal forventede Flyvelederaspiranter.

4) Personaleomsætningen (til-/afgang) af medarbejdere er inkl. rådighedsløn (opgjort i faktiske medarbejdere)

Naviairs aldersfordeling vist på personalegrupper Personalegrupper/ Alderssammensætning (2008)

	20-29	30-39	40-49	50-59	60-	I alt	% i alt
Flyveledere ¹	19	120	119	66	1	325	45,5%
Flyvelederass. og infoflyveledere	6	17	16	18	8	65	9,1%
Aspiranter	31	11	1	0	0	43	6,0%
Teknikere og ingeniører ²	7	25	50	26	23	131	18,3%
Briefing	4	4	4	5	2	19	2,7%
Grønland	8	4	0	1	0	13	1,8%
Administration	11	37	39	26	5	118	16,5%
Ialt ³	86	218	229	142	39	714	100,0%
% i alt	12,0%	30,5%	32,1%	19,9%	5,5%	100,0%	

1) Antallet af flyveledere er inkl. de administrative flyveledere

2) Tabellen er ændret i 2008 til at vise personale grupper og ikke afdelinger.

3) Tabellen bygger på antal medarbejdere, dvs. den er ikke reduceret for deltidsbeskæftigelse.

Note 3: Ordinære driftsomkostninger (1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Andre ordinære driftsomkostninger	207.570	247.081	253.851
- heraf korrektion for 2007 og tidligere år		3.445	
<i>Driftsomkostningerne i 2007 var lavere grundet implementeringen og ibrugtagningen af nyt ATM-system i 2007 - CASIMO programmet. Niveaueet for 2008 og 2009 viser et mere normaliseret forløb og dækker primært over alle øvrige driftsomkostninger i Naviair, excl. husleje.</i>			

Note 4: Opgørelse af årets afskrivninger (1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Immaterielle anlægsaktiver, færdiggjorte udvikling	9.101	13.606	0
Erhvervede koncessioner, licenser mv.	21	21	0
Grunde, arealer og bygninger	3.658	7.473	0
- heraf korrektion for 2007	0	-264	0
Produktionsanlæg og maskiner	61.183	41.407	73.788
- heraf korrektion for 2007	0	-19.423	0
Transportmateriel	577	800	0
Inventar og IT-udstyr	2.999	1.660	0
Af- og Nedskrivninger i alt	77.539	45.281	73.788
<i>I R2007 indgår nedskrivning af det erstattede ATM-system CATCAS med ca. 19,7 mio. kr. – R2008 er påvirket af korrektion fra 2007 på ca. 20 mio. kr., som følge af det ændrede afskrivningstidspunkt for CASIMO programmet. I R2007 indgår nedskrivning af det erstattede ATM-system CATCAS med ca. 19,7 mio. kr. – R2008 er påvirket af korrektion fra 2007 på ca. 20 mio. kr., som følge af det ændrede afskrivningstidspunkt for CASIMO programmet.</i>			

Note 5: Hensættelse til korrektion i bevilling (1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Hensættelse til forventet korrektion i bevilling efterfølgende år	3.284	-3.284	0
- heraf korrektion for 2007	0	-3.284	0
Hensættelse til forventet korrektion i bevilling i alt	3.284	-3.284	0
<i>Praksis for denne hensættelse er i 2008 bortfaldet og anvendes ikke fremover.</i>			

Note 6: Opgørelse af finansielle omkostninger (1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Renteudgifter Langfristet gæld FF4	22.288	48.460	70.614
Renteudgifter Bygge- & IT-kreditten FF6	22.152	17.535	0
- heraf korrektion for 2007 og tidligere år	0	4.291	0
Renteudgifter Kassekreditten FF7	1.983	2.046	0
Øvrige renteposter	596	53	0
Kasse-, kurs- og momsdifferencer	-22	-63	0
Finansielle omkostninger i alt	46.998	68.030	70.614
<i>R2008 er påvirket af korrektion fra 2007 med +4,3 mio. kr. Herudover blev de bagvedliggende rentesatser forhøjede med ca. 1 ½ procentpoint den 1. januar 2008, hvorfor de samlede finansielle omkostninger i 2008 er steget med ca. 19 mio. kr. i forhold til 2007. For 2009 forventes samme rentesatser og udnyttelse af lånerammerne, dog forventes driftskreditten forøget grundet de faldende gebyrindtægter fra brugerne.</i>			

Noter til balancen

Note 7: Immaterielle anlægsaktiver (1.000 kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	Igangværende projekter	I alt
Kostpris primo	95.513	104	237	95.854
Årets tilgang	-84	0	378	294
Årets afgang	-27.469	0	0	-27.469
Reklassifikation	-1.885	0	-237	-2.122
Kostpris pr. 31.12.2008	66.075	104	378	66.558
Af- nedskrivninger primo	-41.357	-42	0	-41.399
Årets af- nedskrivninger	-13.606	-21	0	-13.627
Årets afgang	26.402	0	0	26.402
Reklassifikation afskrivninger	1.469	0	0	1.469
Akkumulerede af- og nedskrivninger pr. 31.12.2008	-27.093	-63	0	-27.155
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2008	38.982	42	378	39.402

Note 8: Materielle anlægsaktiver (1.000 kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr ²	Igangværende arbejder for egen regning	I alt
Kostpris primo	487.736	1.393.637	4.872	25.310	150.907	2.062.462
Primokorrekationer	0	-101.554	0	8.693	-8.693	-101.554
Korrektion, følge af SKS-rettelser ¹	0	0	0	-19.112	19.112	0
Årets tilgang	4.013	21.561	594	23.516	55.714	105.397
Årets afgang	-2.258	-100.743	0	-10.106	0	-113.107
Reklassifikation	12.554	72.038	196	734	-83.399	2.122
Kostpris pr. 31.12.2007	502.045	1.284.937	5.662	29.035	133.641	1.955.320
Af- nedskrivning primo	-249.106	-738.980	-2.575	-21.793	0	-1.012.454
Primokorrekationer	0	81.323	0	0	0	81.323
Korrektion 2007 ²	264	19.423	0	0	0	19.687
Årets af- og nedskrivninger	-7.473	-41.407	-800	-1.660	0	-51.341
Årets afgang på afskrivninger og nedskrivninger	2.258	100.120	0	10.106	0	112.484
Reklassifikation afskrivninger	-89	-1.380	0	0	0	-1.469
Akk. af- og nedskrivninger pr. 31.12.2008	-254.146	-580.901	-3.375	-13.348	0	-851.770
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2008	247.899	704.036	2.287	15.687	133.641	1.103.550

1) Se afsnit om "anvendt regnskabspraksis".

2) Se note 4 samt afsnit om "anvendt regnskabspraksis".

Note 9: Tilgodehavender		
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008
Tilgodehavender vedr. varer og tjenesteydelser	132.424	154.095
Hensat til forventet tab på debitorer	-1.852	-8.116
Tilgodehavender vedr. skatter og afgifter	6.246	6.584
Deposita	23	0
SLS lønafregning	21.026	-13
Andre tilgodehavender	14.870	574
Tilgodehavender i alt	172.737	153.124

Note 10: Hensættelser		
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008
Hensættelser vedr. seniorordning	-1.079	-1.079
Hensættelser vedr. rådighedsløn	-3.491	-1.723
Hensættelser til åremålskontrakter	0	-1.328
Hensættelser til resultatlønskontrakter	0	-2.900
Hensættelser i alt	-4.570	-7.030

Note 11: Reserveret egenkapital			
(1.000 kr.)	Mellemværende feriepengeforpligtelse	Over/underskud brugerfinansieret	Reserveret egenkapital i alt
Egenkapital primo 2008	74.500	0	74.500
Reklassifikation af resultater fra tidligere	0	-64.136	-64.136
Korrektioner som følge af SKS rettelser	657	0	657
Årets resultat	0	-38.621	-38.621
Egenkapital ultimo 2008	75.157	-102.757	-27.600

Note 12: Overført resultat				
(1.000 kr.)	Over/underskud fra tidligere	Over/underskud Kommercielle	Over/underskud Bevillingsfinansieret	Overført resultat i alt
Egenkapital primo 2008	-59.788	0	0	-59.788
Reklassifikation af resultater fra tidligere	59.432	4.384	321	64.136
Korrektioner som følge af SKS rettelser	356	0	0	356
Årets resultat	0	4.012	-379	3.633
Egenkapital ultimo 2008	0	8.396	-58	8.337

Note 13: Garantier mv.		
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008
Modtagne garantier fra leverandører i forbindelse med anlægsprojekter ¹	127.905	45.857
Afgivne garantier over for samarbejdspartnere ved fælles projekter ²	57.402	53.208
1) Det drejer sig om 79 garantier fra 32 forskellige leverandører.		
2) Det drejer sig om 3 garantier stillet over for LFV i forbindelse med COOPANS.		

2

Bilag 2: Anlægsregnskab

Igangværende anlægsprojekter

(mio. kr.)

	Byggestart	Forventet afslutning	Historisk forbrug til og med 2007	Årets udgift	Forventet totaludgift ¹
COOPANS	2006	2011	60,4	35,0	170,8

1) Bevilling på COOPANS for hhv. FL 2007 og FL 2008 er ikke indeksreguleret. På FL 2009 er COOPANS bevillingen opregnet til 2009 prisniveau (189,0 mio.kr.).



3

Bilag 3: Resultatmål

	Resultatkrav 2008	Resultat 2008	Resultatkravs-opfyldelse	Opnåede Point	Mulige point	Resultatkrav 2009
Sikkerhed						
Antal hændelser	<2,5	1,8	Fuld	10	10	<2,5
Tilgængelighed, ODS'er i kontrolcentralen	>99,9%	99,84%	Delvis	3	5	>99,5%
Tilgængelighed, radardækning	>99,5%	100%	Fuld	5	5	>99,5%
Tilgængelighed, radio/nødradio systemer	>99,5%	99,99%	Fuld	5	5	>99,5%
I alt, Sikkerhed				23	25	
Effektivitet						
Disponeringseffektivitet – En Route	>6.300	6.392	Fuld	5	5	>6.300
Disponeringseffektivitet – TWR/APP CHP	>3.950	4.360	Fuld	5	5	>3.950
Administrativ og teknisk produktivitet	<2,0	1,8	Fuld	5	5	<2,0
Ministerbetjening	Begge mål ≥ 85%	>85%	Fuld	5	5	Begge mål ≥ 90%
I alt, Effektivitet				20	20	
Kapacitet						
Forsinkelser - En Route	<1,5	2,2	Ingen	0	5	<0,3
Forsinkelser - Tower/Approach København	<1,0	0,9	Fuld	5	5	<0,2
I alt, Kapacitet				5	10	
Kundetilfredshed						
Brugertilfredshed - Piloter	>90%	63%	Ingen	0	5	>90%
I alt, kundetilfredshed				0	5	
Miljøansvarlighed						
Støjgener	≤5	0	Fuld	5	5	≤5
I alt, miljøansvarlighed				5	5	
Økonomisk ansvarlighed						
Omkostningseffektivitet - En Route	≤-2,4%	-5,9%	Fuld	4	4	≤-2,4%
Omkostningseffektivitet - Tower/Approach	≤1.475 kr.	1.408	Fuld	4	4	≤ 1.475 kr.
I alt, økonomisk ansvarlighed				8	8	
Udvikling						
COOPANS	Begge delmål opfyldt	1. delmål opfyldt. 2. delmål ikke opfyldt	Delvis	3	5	Begge delmål opfyldt
NUAC	Begge delmål opfyldt	1. delmål ikke opfyldt. 2. delmål opfyldt.	Ingen	0	5	Begge delmål opfyldt
SOV	Begge delmål opfyldt	Ingen delmål opfyldt	Ingen	0	5	Udgår i 2009
IFRS	-	-	-	-	-	Alle 3 delmål opfyldt
I alt, udvikling				3	15	
Attraktiv virksomhed						
Attraktiv arbejdsplads	Alle 3 delmål opfyldt	1. og 3. delmål opfyldt. 2. delmål ikke opfyldt.	Delvis	4	7	Begge delmål opfyldt
Beståelsesprocent, flyveledervedtagelsen	Alle 3 delmål opfyldt	Fuld	Fuld	5	5	Alle 3 delmål opfyldt
I alt, attraktiv virksomhed				9	12	
Point i alt				73	100	

4

Bilag 4: Driftsregnskab for Naviairs forretningsområder (costbaser)

Driftsregnskab (costbaser)

Nedenstående oversigt viser det samlede økonomiske resultat fordelt på indtægter og omkostninger i 2008 på Naviairs forretningsområder (costbaser). Oversigten er opdelt i det fuldt indtægtsfinansierede område, hovedkonto 28.33.01., og det delvist og ikke indtægtsfinansierede område, hovedkonto 28.33.03. I 2008 var Naviairs virksomhedsområder tilsammen mere end fuldt finansieret af luftfartens brugere. Naviair opererer ikke med dedikerede årsværk til costbaserne (opgaver). Løn- og omkostningerne til Costbaserne frem-

kommer enten ved en direkte fordeling på costbasen eller ved tidsregistrering på arbejdsopgaver, som herefter enten overføres direkte til den enkelte costbase, eller fordeles vha. en pct. ud på de forskellige costbaser som arbejdsopgaven vedrører.

I sidste kolonne fremgår det driftsmæssige over- og underskud for hvert forretningsområde.

Det samlede bevillingsmæssige resultat udviser et underskud på 31,9 mio. kr.

**Tabel 1: Det bevillingsmæssige resultat.
Oversigt over forretningsområder (hovedformål)**

(1.000 kr.)

	Indtægter	Omkostninger	Nettoudgifts- bevilling	Resultat
Det fuldt indtægtsfinansierede område (hovedkonto 28.33.01.)				
Lufttrafiktj. i dansk luftrum en-route Danmark	-598.964	642.613	21.213	64.862
Lufttrafiktj., Kbh. Lufthavne (AACC)	-208.220	182.328	320	-25.573
Lufttrafiktj., Billund Lufthavn (AACC)	-13.290	10.852	0	-2.438
Lufttrafiktj. Aalborg	-10.756	11.273	0	517
Øvrig lokal Lufttrafiktj., fastpriskontrakter	-14.858	14.905	0	47
Diverse kommerciel virksomhed	-10.076	6.016	0	-4.060
I alt fuldt indtægtsfinansieret	-856.164	867.987	21.533	33.356
Det delvist- og ikke indtægtsfinansierede område (hovedkonto 28.33.03.)				
Lufttrafiktj. En-route Grønland, intern flyvn.	-1.484	18.097	-16.200	413
Lufttrafiktj. En-route Grønland, Internat. flyvn.	-18.550	17.702	-1.000	-1.848
I alt delvist- og ikke indtægtsfinansieret	-20.034	35.799	-17.200	-1.435
Årets driftsresultat	-876.198	903.785	4.333	31.921

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.

Driftsregnskaber for de helt og delvist indtægtsfinansierede hovedformål er kommenteret på de følgende sider. I tabellerne indgår ud over de direkte omkostninger også indirekte omkostninger på hvert hovedområde til renteposter og afskrivning af anlægsinvesteringer.

Årets resultat (efter N+2) for hovedområderne: En-route Danmark, En-route Grønland Internationale flyvninger, AACC København, AACC Billund, Lufttrafiktjeneste Aalborg

tilbageføres til eller opkræves fra kunderne i 2010. Årets resultat efter N+2 indregnes således i prisfastsættelsen for næst efterfølgende år (N+2 ordningen). Øvrige områder: Lufttrafiktjenester Bornholm, Vagar, Esbjerg, Århus og det kommercielle område er på fastpriskontrakter. Endelig er der det bevillingsfinansierede område: En-route Grønland Interne flyvninger.

Hovedkonto 28.33.01. Lufttrafiktjeneste Danmark – Det fuldt brugerfinansierede område.

Lufttrafiktjeneste. En-route Danmark

Forretningsområdet en-route Danmark omfatter lufttrafiktjeneste for kontrollerede flyvninger i dansk luftrum, undtaget luftrummet over Grønland, Færøerne og Bornholm.

Indtægterne er baseret på en såkaldt en-route afgift, der dækker direkte og indirekte omkostninger til området. Indtægterne dækker medlemsbidrag til EUROCONTROL, Naviairs driftsudgifter og kapitalomkostninger. Afgiften

opkræves pr. flyvning i dansk luftrum (IFR), differentieret efter flyets vægt og fløjne distance. Luftfartøjer under 2 tons, VFR-flyvning, militære flyvninger, og visse humanitære og statsflyvninger er fritaget for afgiften, og omkostningen til flyvninger fritaget for afgifter finansieres over bevillingen.

**Tabel 2: En-route Danmark
Driftsregnskab – en route, Danmark**

(1.000 kr.)

	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter	-553.399	-598.964	-656.696
Udgifter *	510.155	581.238	580.416
Indtjeningsbidrag	-43.244	-17.726	-76.280
- Afskrivninger	60.028	32.425	53.677
Nettodrift	16.784	14.699	-22.603
- Renteposter	34.715	50.163	51.556
Resultat før N+2	51.499	64.862	28.953
N+2	-11.024	2.477	9.563
Resultat efter N+2	40.475	67.339	38.516

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.
*) Inkl. Nettotilsvar.

Den forholdsvis lave stigningstakt i en-route trafikken skyldes dels den lavere kapacitet i luftrummet, der specielt ramte den overflyvende trafik, og dels den økonomiske afmatning i den internationale økonomi sidst på året.

Indtægten i 2008 steg med 45,6 mio. kr. i forhold til 2007. Prisstigningen udgjorde 42,0 mio. kr. heraf. I 2008 blev indtægten 48,6 mio. kr. under det forventede. De samlede

omkostninger steg i 2008 med 71,1 mio. kr. i forhold til 2007, hvilket skyldes den helårige konsekvens af flyvelederaftalen fra maj 2007 og en tilbageførsel af afskrivninger fra 2007.

Underskuddet på 67,3 mio. kr. efter N+2 er en forringelse på 46,3 mio. kr. i forhold til budgettet.

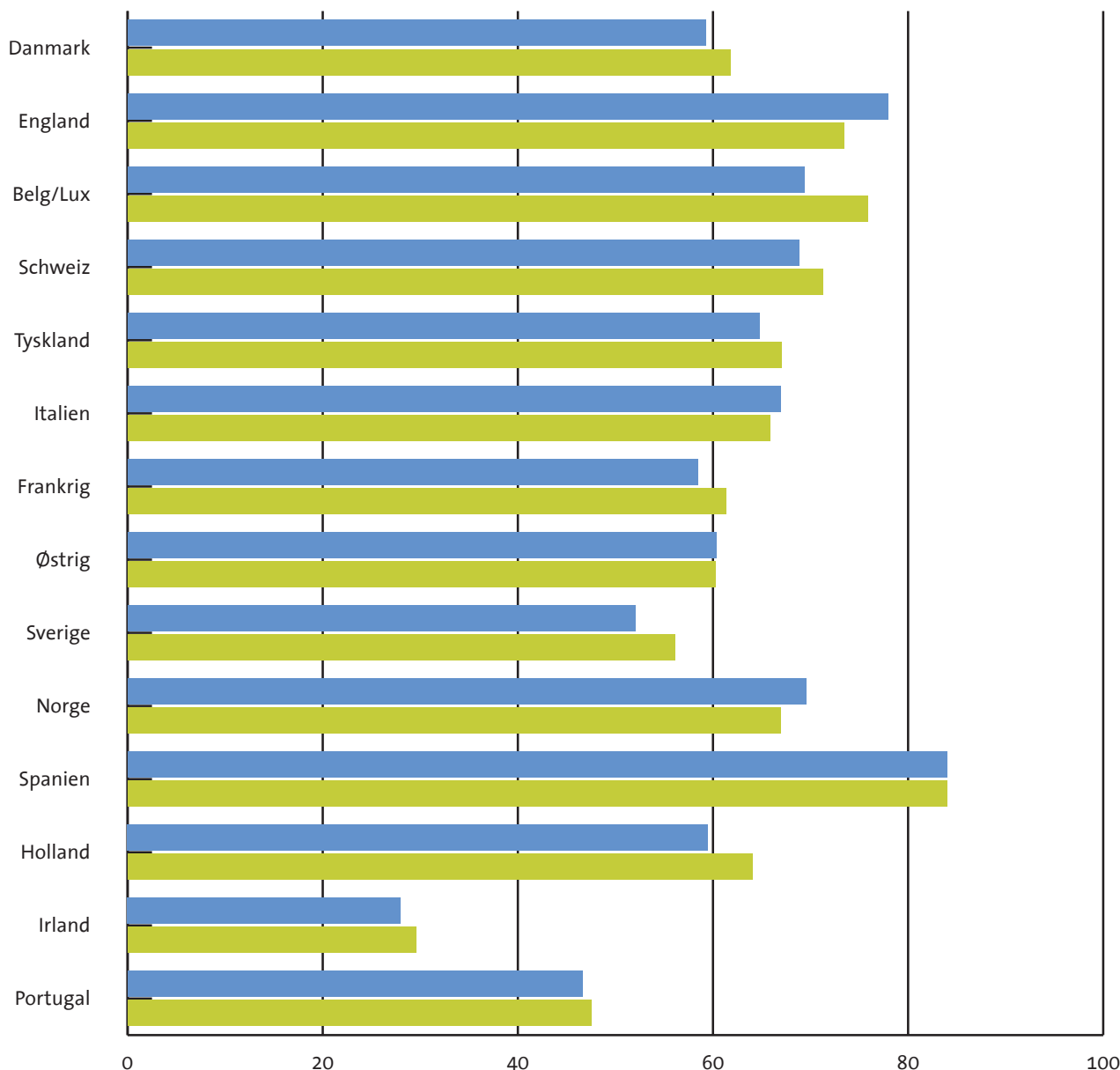
Serviceenhedsraten

Den viste tabel viser en-route rater for stater, som Danmark normalt sammenlignes med.

I den samlede nationale rate indgår også DMI's udgifter til den meteorologiske betjening af luftfarten og SLV's udgifter til visse myndighedsopgaver for luftfarten.

Tabel 3: Serviceenhedsraten i Euro.

Den viste tabel gengiver rater for medlemsstater, som Danmark normalt sammenlignes med.



I sammenlignelige stater stiger raten gennemsnitlig med 2,5 pct. i 2009 til € 65,66, hvor Danmarks rate stiger med 4,3 pct. til € 61,78, primært som følge den generelle lønstigning på 4,4 pct.

2007

2008

Luftrafiktjeneste. Københavns Lufthavne (AACC)

Forretningsområdet dækker luftrafiktjeneste ved ind- og udflyvning fra København og Roskilde lufthavne.

Området er fuldt indtægtsfinansieret, idet Naviair opkræver en afgift, den såkaldte AACC, direkte fra lufthavnens

brugere. Indtægterne skal dække alle direkte og indirekte omkostninger vedr. luftrafiktjeneste på lufthavnene.

I 2008 steg raten med 20,0 pct., hvilket indebar at driftsresultatet kom i balance efter flere år med underskud.

**Tabel 4: Københavns Lufthavne AACC.
Driftsregnskab – Københavns Lufthavne (AACC)**

(1.000 kr.)

	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter	-166.454	-208.220	-224.263
Udgifter *	147.960	155.619	165.523
Indtjeningsbidrag	-18.493	-52.601	-58.740
- Afskrivninger	15.670	10.931	17.884
Nettodrift	-2.823	-41.670	-40.856
- Renteposter	11.227	16.098	17.580
Resultat før N+2	8.403	-25.572	-23.276
N+2	21.432	25.200	29.835
Resultat efter N+2	29.835	-372	6.559

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.
*) Inkl. Nettotilsvar.

Trafikken på Københavns Lufthavn blev vendt i 2008 til en stigning på 3,0 pct. mod en forventning på 0,0 pct. Dette til trods for Sterlings krak, som bl.a. indebar at trafikken faldt med 5,4 pct. i året sidste tre måneder. Indtægten steg fra 2007 til 2008 med 41,8 mio. kr., hvoraf pristigningen udgjorde 33,3 mio. kr.

De samlede omkostninger steg med 7,7 mio. kr. i forhold til 2007, hvilket skyldes den helårige konsekvens af flyvelederaftalen fra maj 2007 og en tilbageførsel af afskrivninger fra 2007.

Resultatet på 0,4 mio. kr. må betragtes som tilfredsstillende.



Luftrafiktjeneste. Billund Lufthavn (AACC)

Forretningsområdet dækker luftrafiktjeneste ved ind- og udflyvning fra Billund Lufthavn. 1. januar 2001 blev udgifterne til luftrafiktjenesten adskilt fra Billund Lufthavns økonomi, idet Naviar herefter opkræver AACC afgift

direkte fra lufthavnens brugere. Indtægterne skal dække alle direkte og indirekte omkostninger vedr. luftrafiktjeneste på lufthavnen. I 2008 steg raten med 20 pct. bl.a. som følge af et betydeligt underskud i 2006.

**Tabel 5: Billund Lufthavn AACC.
Driftsregnskab – Billund Lufthavn (AACC)**

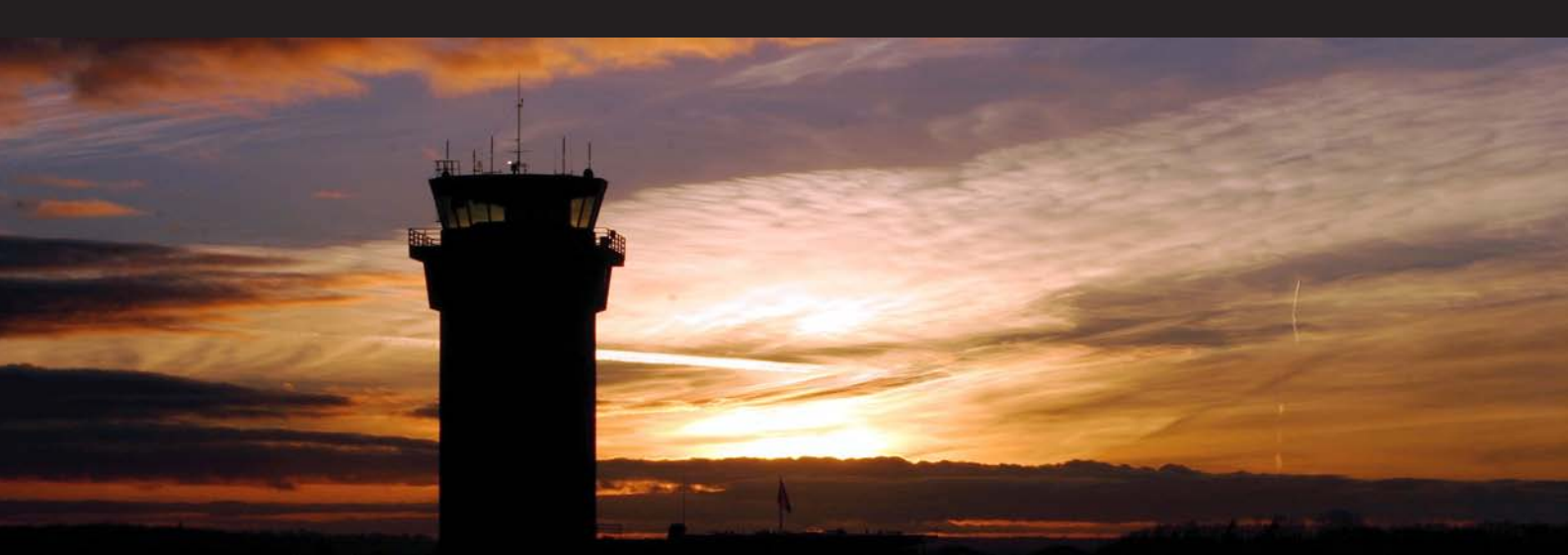
(1.000 kr.)

	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter	9.938	-13.290	-11.682
Udgifter	8.957	10.687	11.445
Indtjeningsbidrag	-981	-2.603	-237
- Afskrivninger	139	127	143
Nettodrift	-843	-2.476	-94
- Renteposter	89	38	43
Resultat før N+2	-754	-2.438	-51
N+2	133	1.273	-621
Resultat efter N+2	-621	-1.165	-671

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens koncern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.

Trafikmæssigt gav 2008 en mærkbart trafikstigning på 6,4 pct. Hertil kommer en stigning i den gennemsnitlige vægt pr. flyvning på 5,9 pct., som tilsammen giver et indtægtsgrundlag på + 12,4 pct. i 2008. Nye ruter til udlandet har medvirket til det positive resultat. De samlede omkostnin-

ger steg til 10,7 mio. kr. i 2008, ligeledes som en konsekvens af flyvelederaftalen fra maj 2007.



Luftrafiktjeneste. Provinsen

Naviair har siden 2004 ydet luftrafiktjeneste i henhold til kontrakter på følgende lufthavne: Aalborg, Aarhus, Bornholm, Esbjerg og Vagar.

Betalingen for levering af lokal luftrafiktjeneste på lufthavnene Aarhus, Bornholm, Esbjerg og Vagar, er fastsat på grundlag af en kontrakt, og er dermed ikke direkte afhæn-

gig af antallet af operationer. Det er den enkelte lufthavn, der betaler for ydelsen. Indtægterne fastsættes med udgangspunkt i ønsket om balance mellem indtægter og omkostninger. På Aalborg er der dog indgået en kontrakt efter N+2 princippet.

Luftrafiktjeneste. Aalborg

Over-/underskud for Luftrafiktjeneste Aalborg tilbageføres til kunderne det næst efterfølgende år (N+2) i lighed med øvrige trafikafhængige områder.

**Tabel 6: Luftrafiktjeneste Aalborg
Driftsregnskab – Luftrafiktjeneste Aalborg**

(1.000 kr.)

	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter	-9.959	-10.756	-14.168
Udgifter *	11.238	10.568	11.727
Indtjeningsbidrag	1.280	-188	-2.441
- Afskrivninger	596	634	639
Nettodrift	1.876	446	-1.802
- Renteposter	65	71	84
Resultat før N+2	1.941	517	-1.718
N+2	-178	-134	1.762
Resultat efter N+2	1.762	383	45

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens concern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.

Driftsresultatet efter N+2 udviser et underskud på 0,4 mio. kr. er et mærkbart fald i forhold til underskuddet i 2007 på 1,8 mio. kr. De samlede omkostninger faldt i 2008 med 0,7

mio. kr. til 10,6 mio. kr., som følge af reduktion i driftsudgiften på det tekniske område.

Øvrige provinslufthavne

Lufttrafiktjenesten Aarhus, Bornholm, Esbjerg og Vagar overgik i 2003 til fastpriskontrakter, hvilket indebærer, at over-/underskud indgår i Naviairs balance.

Tabel 7: Øvrige provinslufthavne			
Driftsregnskab – lokal lufttrafiktjeneste fastpriskontrakter			
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter *	-13.003	-14.858	-15.667
Udgifter	15.296	14.703	15.074
Indtjeningsbidrag	2.293	-155	-592
- Afskrivninger	115	165	195
Nettodrift	2.407	10	-397
- Renteposter	21	37	47
Resultat	2.428	47	-351

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens concern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.
*) Bornholm, Vagar, Esbjerg og Århus.

Driftsresultatet udviser et underskud på 0,47 mio. kr. er en mærkbar forbedring i forhold til tidligere år.

Diverse kommerciel virksomhed

Forretningsområdet omfatter visse tekniske drifts- og vedligeholdelsesopgaver for Københavns Lufthavne A/S,

provinslufthavne, DMI og Forsvaret. Endelig indgår undervisnings- og kursusvirksomhed.

Tabel 8: Kommerciel virksomhed			
Driftsregnskab – diverse kommerciel virksomhed			
(1.000 kr.)	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter *	-9.334	-10.076	-9.353
Udgifter	5.392	5.896	4.988
Indtjeningsbidrag	-3.942	-4.180	-4.365
- Afskrivninger	62	89	107
Nettodrift	-3.880	-4.091	-4.259
- Renteposter	20	31	25
Resultat	-3.860	-4.060	-4.234

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens concern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.

Hovedkonto 28.33.03. Lufttrafiktjeneste Grønland
Det delvist og ikke brugerfinansierede område.

Flyveinformationstjeneste. En-route, Grønland, internationale flyvninger (ICAO)

Forretningsområdet dækker drift af kommunikations- og navigationsfaciliteter til brug for de internationale flyvninger i luftrummet over Grønland over 6 km. højde, samt flyveinformationstjeneste til internationale flyvninger under 6 km. højde. Omkostningerne på området er for 95 pct.

finansieret af ICAO i henhold til 'Agreement on the Joint Financing of certain Air Navigation Services in Greenland'. De resterende 5 pct. dækkes af den danske stat. Afgifter opkræves af den engelske flyvesikringstjeneste NATS og afregnes efterfølgende til Naviair.

Tabel 9: Grønland internationale flyvninger.
Driftsregnskab – en-route Grønland, internationale flyvninger
 (1.000 kr.)

	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter *	-21.826	-18.550	-22.338
Udgifter	18.690	16.002	21.642
Indtjeningsbidrag	-3.137	-2.548	-696
- Afskrivninger	595	534	656
Nettodrift	-2.542	-2.014	-39
- Renteposter	143	166	81
Resultat før N+2	-2.400	-1.848	41
N+2	1.332	0	0
Resultat efter N+2	-1.068	-1.848	41

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens concern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.
 *) Inkl. bevilling.

I 2008 blev resultatet efter N+2 et overskud på 1,8 mio. kr. Overskuddet skyldes primært efterregulering vedr. Prins Chr. Sund, som indgår under driftsudgifter. N+2 i 2008

indgår som en hensættelse, idet ICAO regulerer posten i det efterfølgende år.

Lufttrafiktjeneste, en-route Grønland, Interne flyvninger

Tabel 10: Grønland Interne flyvninger.
Driftsregnskab – en-route Grønland, interne flyvninger
 (1.000 kr.)

	R 2007	R 2008	B 2009
Indtægter *	-19.144	-17.684	-18.245
Udgifter	17.059	17.595	18.083
Indtjeningsbidrag	-2.086	-89	-162
- Afskrivninger	334	376	488
Nettodrift	-1.752	287	326
- Renteposter	54	126	130
Resultat før N+2	-1.698	413	455

Fortegn i resultatopgørelse følger SKS (Statens concern system) derfor er + (plus) = underskud/omkostning, og - (minus) = overskud/indtægt.
 *) Inkl. bevilling.



5

Bilag 5: Nøgletal

Oversigt over nøgletal ¹			
	2006	2007	2008
1 Negativ udsvingsrate	2,25	4,15	-0,62
2 Akkumuleret overskudsgrad	10,6	17,3	-2,0
3 Udnyttelsesgrad af låneramme	-73,5	-85,6	-86,9
4 Overskudsgrad	10,6	-7,1	-4,0
5 Bevillingsandel	1,5	0,2	-0,9
7 Tab på debitorer	1,4	1,4	4,3
8 Kapitalandel	4,0	15,9	13,0
9 Nedskrivningsrate	0,0	1,0	1,1
10 Afskrivningsrate	73,0	52,5	46,6
11 Opretholdelsesgrad ²	-24,8	-2,5	-2,3
12 Årsværkspris	627,7	755,4	779,7
13 Soliditetsgrad	8,7	3,5	0,9

1) 2005 undladt i tabel grundet overgang til omkostningsbaseret regnskabsvæsen.

2) Tallet udregnes som Tilgang / Årets afskrivninger. For 2008 fremgår tilgangen af note 7 og 8 i bilag 1. Afskrivningerne fremgår af resultatopgørelsen.

6

Bilag 6: Ressourceforbrug (Miljø)

Ressourceforbrug – Naviairhuset	2004	2005	2006	2007	2008 ¹
Naturgas (m ³)	422.180	417.897	438.604	406.899	403.186
El (mWh)	6.362	7.006	7.773	8.233	8.255
Vand (m ³)	7.451	5.712	6.015	6.636	6.873
Papirindkøb (1000 sider) "Svanemærket"	2.620	2.080	2.998	2.786	2.085

1) Det lavere gasforbrug skyldes at vejret har været mildt i efterår og vinter 2008. El forbruget i 2008 er præget af at begge kontrolcentraler har været i drift i en periode i 2008. Der er igangsat visse el-besparelses tiltag for at formindske forbruget. Vandforbruget er øget en smule dette skyldes bl.a. vandforbrug til ombygningsopgaver i 2008 (eksempelvis facaderenovering). Der er også planlagt ombygningsopgaver der kræver vandforbrug i 2009.

Naviair
Naviair Allé 1
DK 2770 Kastrup

T +45 3247 8000
F +45 3247 8800
www.naviair.dk

Indhold

Beretning	2
Målrapporing	9
Regnskab	15
Fremlæggelse og påtegning	21
Bilagsoversigt	22
1: Noter til resultatopgørelse og balance	23
2: Anlægsregnskab	27
3: Resultatmål	28
4: Driftsregnskab, Naviairs forretningsområder	29
5: Nøgletal	38
6: Ressourceforbrug (Miljø)	39

Naviair er en statsvirksomhed under Transportministeriet

NAVIAIR

Air Navigation Services